

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quæstio Prima. Quid, & quotuplex sit universale?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

DISPUTATIO I. DE UNIVERSALIBUS IN COMMUNI.

Solent nonnulli Tractatum hunc remittere ad Metaphysicam, ad quam proprie existimant spectare agere de naturis rerum; alii e contra aliquid tractant hic de universalibus, & aliquid in Metaphysica, inter quos est Mastrius & Bellutus, qui de universalibus in predicando agunt in Logica, in Metaphysica de universalibus in essendo, Verumtamen quia universale in essendo, est fundamentum universalis in predicando ex eo quod natura humana est in Petro Paulo &c. predicatur de illis, hinc ne nimiam faciam materiarum discretionem hic non modo de Logico, verum etiam Metaphysico agam, nam facilius Logicum cognoscetur, si universale in essendo debite fuerit præcognitum, quoniam e contra ignorato fundamento egrius capitur, quod supra illud fundatum est, sit igitur Ad Universalis Cause gloriam.

QUÆSTIO I.

Quid & quoruplex sit Universale?

Universale ex eo dicitur & derivatur

quia dicit ordinem ad multa, hinc quia pluribus modis aliquid potest dicere ordinem ad multa: ideo multis quoque modis universale accipi potest; nam primo dividitur universale, in *incomplexum & complexum*, hoc dicitur aliqua propositio ex qua multæ alia propositiones deduci possunt, *omne bonum est amandum; non sunt multiplicanda entia sine necessitate; non debet fieri per plura quod potest fieri per pauciora &c.* Universale incomplexum est aliquid unum, quod esto non sit propositio, dicit tamen ordinem ad plura, ut animal, homo, brutum &c. & tale universale incomplexum (vocatur etiam simplex) quadruplex est: aliud enim est in *causando* aliud in *significando*, aliud in *essendo*, & aliud denique dicitur in *predicando*: *Universale in causando* sunt omnes causæ quæ notæ sunt causare plures effectus, talis universalis causæ est *Deus* super omnia benedictus, Cæli, sol, &c. qui multos effectus sublimares producant. *Universale in significando* seu representando est illud quod potest plura significare, vel præsentare, sic *cometa*, qui plures morbos & effectus varios impendentes & imminentes pronuntiant, *voces sive scriptæ, sive probatæ*, quia plura significant universalialia in significando vel representando vocantur. *Universale in essendo* sunt naturæ quæ existunt in pluribus inferioribus ut homo & equus: sunt enim res communes & suis singularibus unitæ, nam in Petro & Paulo verè est *natura humana*, in *Bucephalo*, & *Xantho* est *natura equina*, quæ vocantur etiam universalialia Metaphysica, in quantum videlicet naturam rerum considerare est Metaphysici, materiale, fundamentale & primæ intentionis, Et est adhuc duplex, *Remotum* scilicet & *Proximum*; *Universale Metaphysicum remotum* est ipsa natura existens in suis singularibus cum sua unitate formali, verbi gratia natura humana quæ est in Petro, vocatur universale Metaphysicum remotum: *Universale Metaphysicum proximum* est natura ipsa exuta sua hæcitate & differentiis & induta unitate præcisionis, verbi gratia si natura humana quæ est in Petro, & hæcificata concipiatur per intellectum sine hæcitate & differentiis tunc natura sic considerata, vocatur universale Metaphysicum proximum. Universalialia in predicando vocantur ista quæ prædicantur de multis: sic quia homo prædicatur de omnibus hominibus, equus de omnibus equis universale

F. Amandi Hermann Logica.

appellatur in predicando, quod etiam dicitur universale formale in actu, & pro secunda intentione: quia nimirum importat ipsam intentionem universalitatis quæ intentio veluti forma denominat universale in actu, dicitur etiam *Logicum*, quia Logicus maxime de rebus tractat sub secundis intentionibus, In ista ergo disputatione, imò in tota hac parte non agam amplius aliquid de universalibus in causando, aut presentando, seu significando, sed tantum de universalibus in essendo & predicando, Pro intelligentia ergo dicendorum.

Nota. Naturam quam vocamus universalem,

videlicet quæ pluribus in esse potest triplicem habere statum ut colligitur ex Scoto 2. d. 2. q. n. 7. *Primus status* est naturæ secundum se præcisè considerata: prout præcindit ab omni illo, quod non est de conceptu quidditativo ejus, vel saltem ut præcedit differentiam contrahentem. *Secundus status* est naturæ ut formaliter contractæ per differentiam. *Tertius status* est naturæ per intellectum abstractæ, & iterum suâ differentiâ denudatæ. In quolibet autem ex prædictis statibus plura reperiuntur instantia vel saltem signa naturæ vel originis, in quibus diversa prædicata competunt naturæ universalibus: In primo statu reperiuntur plura instantia, in quorum primo est tantum natura nuda cum suis prædicatis essentialibus in primo modo dicendi per se, in quo sensu ait Scotus loc. cit. num. 7. ex Avicenna 1. Met. quod *Equitas sit tantum equitas, & non universalis una vel plures*: unde nullius contradictionis alterum extremum ipsi competit in tali statu, nisi hujus esse & non esse: ceteræ omnes contradictiones sunt posteriores illo statu: in secundo instanti seu signo ejusdem status competunt naturæ universalibus prædicata per se secundo modo ipsi propria, seu propriæ passionis tam positivæ quàm negativæ. In secundo statu reperiuntur similiter diversa instantia, in quorum primo natura est contracta, seu singularizata, in secundo competunt ipsi propriæ passionis verbi gratia unitas numeralis, indivisibilitas in partes subjectivas, seu incommunicabilitas, & in tertio signo competunt ipsi accidentia separabilia seu rationis sint, sive realia; & quod dixi in primo statu competere ipsi sua prædicata quidditativa, & in secundo passionis: hoc intelligendum est quando habere potest, ut excludatur ens ut sic, ejusque propriæ passionis vel modi intrinseci. In tertio denique statu similiter plura sunt instantia seu signa, in quorum primo amittit omnia quæ ipsi competebant, in secundo

II.

Natura quæ dicitur universalis in triplici potest consistere variis statibus.

In quolibet statu sunt plura instantia.

statu,

statu, non verè & simpliciter, quia hoc est impossibile: sed per operationem intellectus illam denudantis differentiâ contractivâ sive specificâ, sive individuali, sive modis intrinsecis, item unitate numerali, accidentibus separabilibus, & determinatione ad unum; In secundo autem signo acquirit per operationem intellectus aliqua prædicata quæ nunquam antea habuit: verbi gratiâ esse abstractum, esse proximè prædicabile de pluribus, item communitatem aliquam positivam & alia hujusmodi. His prænotatis ad primam partem tituli, secunda namq; sufficienter jam resoluta est per dicta.

III.
Describitur
universale
Metaphysicum.

DICO I. *Universale Metaphysicum bene describitur quòd sit aliquid unum natum aptum esse in multis.* Hæc est communis. Eam tenet etiam D. Augustinus dum dicit cap. 7. *Cathec. nomina communia (id est universalia) ea esse quæ de subiecto significantur id est quæ subiectis partibus in sunt & sic de illis prædicantur, & ne suspiceris illum sententiæ nominalium favere, quasi sola nomina sint universalia, non verò res ita cap. 9. cit. audias eum loquentem & se explicantem: Manifestum est autem ea quæ de subiecto significantur & nomen & rationem nominis habere communem, ut homo & subiecto aliquo significatur hominem, sed non solum nomen, verum etiam rationem eandem in subiecto invenies, in eo quod de subiecto significatur poteris invenire.* Est etiam Aristotelis 7. Met. r. 45. dum inquit: *Hoc enim dicitur universale quod in pluribus natura aptum est esse.* ubi hæc non expressè ponat illam particulam *unum*, tamen sufficienter subintellexit per illam particulam *hoc*, nam omne *hoc* demonstrat aliquam unitatem. Explicatur itaq; Conclusio per omnes ejus partes, quæ explicatio erit ipsa probatio, quoniam cæteroquin jam convenit omni & soli universali Metaphysico. Dicitur *aliquid unum*, per quod intelligitur aliquid reale positivum, unde excluduntur à ratione universalis hic negationes, privationes, & entia rationis, esto enim possit dari aliqua una ratio univoca negationibus & privationibus, tamen de solo universali positivo hic agitur quia illud solum est, quod spectat per se ad cognitionem prædicamentorum, Per unum etiam intelligitur unum per se, & non unum per accidens: quia Philosophis non placuit hic agere de uno per accidens sed de uno per se, quia hoc solum unum ponitur in prædicamento, hinc de illis in tantum agunt, in quantum ad cognitionem prædicamentorum inserviunt. Notandum tamen illud universale quod dicitur unum non debere esse quid completum, sed incompletum nam universale ut sic continet sub se sua inferiora, videlicet quinq; species de quibus prædicatur verè quòd sit universale, certum autem est ex illis differentiam & proprium non esse quid completum, ergò universale hic definitum non debet esse quid completum. Dicitur *aptum in esse multis*, quod videlicet universale tale esse debeat, ut esto de facto non sit, possit tamen esse in multis cum sui multiplicatione, atq; divisione, sicut de facto natura humana est in Petro & Paulo, ut Petrus & Paulus possit dici duo homines. Hinc à ratione universalis excluduntur omnia individua, quæ esto possint

esse in pluribus locis, quia hoc tamen non fit cum sui multiplicatione, universalis non dicitur. Item excluditur essentia divina quæ licet sit in pluribus personis quia tamen est sine sui multiplicatione, universalis dici non potest, sed non excluditur à ratione universalis natura solis, natura lunæ, &c. quæ esto non sit nisi unica quia tamen plures possibiles sunt ideo natura solis & lunæ verè naturæ universales dici possunt.

DICO 2. *Universale Logicum est unum aptum natum prædicari de multis.* Hæc conclusio sequitur ex priori & quemadmodum superius singulari fuere oppositæ partes, ita pariter istæ exponi debent, Est tamen *Divi Aug. supra, Aristotelis 1. Perich. cap. 5.* ubi ait: *Dico autem universale quod in pluribus prædicari natum est ut homo quiddam universale est: similia habet lib. 1. post. cap. 10. & 15.* Nec hæc Conclusio ulterioribus eget probationibus. Attamen pro Complemento quætionis.

IV.
Describitur
universale
Logicum.

Quæres An unitas & aptitudo quæ ponuntur in definitione data universalium, sit de essentia? R. universale esse nomen concretum, pro materiali dicens ipsam naturam quæ talis dicitur, verbi gratiâ naturam hominis, vel naturam animalis, pro formali verò universalitatem, seu formam à qua dicitur universalis, itaq; si fermo est de universali materialiter hoc est de illa natura quæ dicitur universalis, certum est, nec unitatem nec aptitudinem esse de ejus essentia, sed ad summum proprietatem; si verò fermo sit de universali formaliter, quandoquidem ut sic nihil aliud dicit ac ipsam unitatem & aptitudinem, non debet dubitari quin illa sint de essentia ejus, sicut albedo est de essentia albi materialiter, nec de hoc alia est quæstio, quam de nomine

V.
quomodo
unitas &
aptitudo sit
de essentia
universalis.

QUÆSTIO II.

Utrum detur à parte rei natura communis?

Errorem Heraclii Ephesii, Cratylis, & Ambiestinis, ac totius Epicuræorum gregis nullam admittentem scientiam propter rerum mutabilitatem & fluxibilitatem, resuscitavit novissimis temporibus Guilielmus Occham Scoti quondam discipulus, qui nullam scientiam dari affirmare & asserere non audens, eam de solis nominibus haberi propugnavit: tantoq; studio in ea defendenda incubuit, ut venerabilis inceptor sit appellatus, quæ materia quoq; causa fuit & origo quod Illi, qui asserant omnem scientiam de solis nominibus haberi, Nominales sint appellati, sicut e contra qui defendunt dari naturas communes veras & reales quæ non sunt nudæ voces & conceptus, nomen adepti sunt, ut vocentur Reales, ut proinde in tota Schola Realium, scilicet Divi Thomæ & Doctoris subtilis pro certissimo defendatur, dari naturas tales quæ citra fictionem dicantur communes, quamvis non nihil postea tam in assignanda unitate, communitate & aptitudine inter sese differant, de quibus singulis singulas instituat per

I.
Occham refer
scitavit
sententiam
realem
quæ non
nisi de nomi
nibus dicitur.